

Projekt

z dnia 16 lutego 2016 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR/...../2016
RADY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI**

z dnia 12 stycznia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar na lata
2016 - 2020**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015r. poz.1515 ze zm.)¹⁾ oraz art. 6 ust.1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar na lata 2016 - 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Aleksandrów Kujawski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2016 roku.

¹⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2015r, poz.1045 i poz. 1890.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar na lata 2016 - 2020

Rozdział 1.

Wstęp

1. Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) na władzach publicznych spoczywa obowiązek tworzenia **lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, w szczególności poprzez działania edukacyjne, zapewnianie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych**. Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 1997r. Nr 78, poz. 483 ze zm.) Rozdział drugi pt. "Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela" reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją; Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz.163 ze zm.) oraz Ustawy z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 ze zm.). Według polskich regulacji prawnych przemoc wobec najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu (art. 207 k.k.). Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu są zobowiązane niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub policję. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i stanowić będzie integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Aleksandrów Kujawski, w której wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji jest jednym z kluczowych celów.

2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to **„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny- osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny, a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**” Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Istnieje wiele mitów i stereotypów, które przyczyniają się do pogłębiania tego problemu. Panuje pogląd, że przemoc dotyczy tylko rodzin z tzw. marginesu społecznego i jest związana wyłącznie z alkoholem. Drugim problemem jest stereotyp, że w sprawy rodzinne nie można się wtrącać. Przemoc domowa: jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę nad ofiarą; jest skutkiem nierównowagi sił pomiędzy sprawcą a ofiarą przemocy; narusza prawa i dobra osobiste ofiary – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka: prawa do nietykalności fizycznej, godności, szacunku; powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody osłabiając jej zdolność do samoobrony.

3. Rodzaje przemocy:

- a) przemoc fizyczna, obejmująca działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne;
- b) przemoc psychiczna, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych;
- c) przemoc seksualna, działająca w obszarze zachowań seksualnych, naruszająca intymność pożycia;
- d) przemoc ekonomiczna, dotycząca warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy

e) zaniechanie – niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych, medycznych i emocjonalnych osób zależnych, a także nie zapewnianie im podstawowych warunków bytowych.

4. **SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE ALEKSANDRÓW KUJAWSKI.** Z danych Komendy Powiatowej Policji w Aleksandrowie Kujawskim wynika, że w roku 2015 przeprowadzono na terenie gminy 19 interwencji domowych z odnotowaniem przemocy w rodzinie, gdzie ofiarą było 16 kobiet oraz 2 mężczyzn. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Kujawskim w 2015 roku tak samo jak w latach poprzednich realizował działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2015 roku wszczęto Procedurę „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli policji w przypadku 19 rodzin oraz jedną „Niebieską Kartę” sporządzoną przez przedstawiciela placówki oświatowej (pedagog szkolny), które przekazano do GOPS.

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart w okresie trzech ostatnich lat:

	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Liczba Niebieskich Kart	22	34	20
Sprawcy przemocy - kobiety	1	-	1
Sprawcy przemocy - mężczyźni	21	34	19
Ofiary przemocy - kobiety	21	33	16
Ofiary przemocy - mężczyźni	1	1	2
Ofiary przemocy - dzieci	-	-	2
Ilość dzieci w rodzinach gdzie wszczęto „NK”	20	30	19
Ilość zakończonych procedur „NK” - ustanie przemocy	-	-	-
Ilość zakończonych procedur „NK” - przypuszczenie o zaprzestaniu stosowania przemocy	-	-	-
Ilość zakończonych procedur „NK” - brak zasadności podejmowania działań	22	25	14

W związku z powyższym podejmowano odpowiednie, wcześniej zaplanowane działania na rzecz osób wskazanych jako pokrzywdzone. Realizacja działań oparta była na współpracy służb pierwszego kontaktu tj. właściwym przepływie informacji. Osoby doznające przemocy w rodzinie oraz sprawcy przemocy od stycznia 2015 r. do listopada 2015 r. mogli skorzystać z bezpłatnego poradnictwa mediatora, psychologa i prawnika, w ramach współpracy GOPS z Fundacją „Pracownia Dialogu” w 2015 r. Specjaliści udzielali indywidualnego wsparcia mieszkańcom Gminy Aleksandrów Kujawski w zakresie psychologicznym, pedagogicznym, psychoedukacyjnym i prawnym, osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych używek oraz współuzależnionym członkom rodzin, sprawcom oraz ofiarom przemocy w rodzinie. Wzmocnieniem i uzupełnieniem doradczych działań w/w specjalistów był coach – osoba, która pracuje na zasobach klienta, pomaga mu odkryć swoje mocne strony, wzmacnia kompetencje społeczne. W 2015 roku członkowie zespołu interdyscyplinarnego uczestniczyli w szkoleniu z zakresu zjawiska przemocy. 12 osób - sprawców przemocy w rodzinie w 2015 roku brało udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie; Realizatorem programu było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Aleksandrowie Kujawskim. Po jego zakończeniu w środowiskach tych osób nie odnotowano zdarzeń związanych z przemocą. Do GOPS nie wpłynęły informacje dotyczące zaistnienia zjawiska przemocy. Sześciu spośród dwunastu sprawców przemocy korzysta z pomocy tutejszego Ośrodka, trzy osoby/rodziny mają przydzielonego asystenta rodziny, natomiast pozostali uczestnicy programu nie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Sytuacja osób, które brały udział w programie korekcyjno - edukacyjnym oraz rodzin dotkniętych przemocą są monitorowane. W roku 2015r. na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski zostało przeprowadzone badanie diagnozujące, którego głównym celem było poznanie opinii oraz postaw uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, względem wybranych problemów społecznych, m.in. problemu przemocy. W badaniu wzięło udział 422 uczniów, w tym 202 uczniów szkoły podstawowej oraz 220 uczniów szkół gimnazjalnych. Większość uczniów twierdzi, że nie doświadczyło przemocy - 76% uczniów szkoły podstawowej oraz 70% uczniów gimnazjalnej. Co trzeci uczeń gimnazjum oraz około co czwarty szkoły podstawowej przyznaje, że padł kiedykolwiek ofiarą przemocy. Większość uczniów doświadczyło przemocy ze strony kolegów, koleżanek – 47% uczniów szkół podstawowych, 54% uczniów szkół gimnazjalnych. 13% uczniów szkoły podstawowej, 11% gimnazjalnej ze strony rodzeństwa, 14% młodszych uczniów, 9% młodzieży szkolnej od osób nieznanymi, 5% respondentów szkoły podstawowej, 9% gimnazjalnej wskazuje na rodziców, 2% uczniów szkoły podstawowej, 9% gimnazjalnej nauczycieli. Wśród innych odpowiedzi, wskazano także kuzynostwo oraz wujostwo. Ponad połowa ankietowanych – 58% uczniów szkoły podstawowej, 62% gimnazjalnej podało szkołę jako miejsce, w którym zdarzyła się tego typu sytuacja, ok.3-5% obu grup szkolnych wymienilo dom. Większość ankietowanych przyznaje, że akt przemocy, którego byli świadkami stosowany był wobec kolegów, koleżanek – 64% uczniów szkoły podstawowej, 74% gimnazjalnej. Następnie 14% uczniów szkoły podstawowej oraz 14% gimnazjalnej twierdzi, iż były to nieznane osoby, 6% uczniów szkoły podstawowej, 2% starszej młodzieży wskazało rodziców jako ofiary przemocy, po ok. 1-3% uczniów z obu grup szkolnych podało nauczycieli, dziadków oraz rodzeństwo. Większość uczniów nie stosowała przemocy – 72% uczniów szkoły podstawowej, 67% gimnazjalnej. Do stosowania przemocy przyznaje się 33% uczniów gimnazjum oraz 28% uczniów szkoły podstawowej.

Rozdział 2.

Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu ofiar i decyzjach, jakie podejmuje, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

Rozdział 3.

Cele programu

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Ograniczenie zjawiska oraz skutków przemocy w rodzinie w Gminie Aleksandrów Kujawski poprzez stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w zjawisko przemocy.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, ze zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 ze zm.).

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym.

Celem powołanego przez Wójta Gminy Aleksandrów Kujawski Zespołu Interdyscyplinarnego jest szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

ZADANIA ZESPOŁU:

- 1) kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- 2) wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- 3) kierowanie ofiar i sprawców przemocy do specjalistów,
- 4) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- 5) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.
- 6) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą Niebieskiej Karty.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, prawnej, terapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie.
- 2) Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy, podniesienie wiedzy mieszkańców gminy oraz zwalczanie stereotypów utrudniających pomoc, a także uwrażliwienie na sytuację ofiar przemocy.

Działania: rozpowszechnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym dotyczących zjawiska przemocy (drukowanie ulotek, zakup broszur), zamieszczanie stałych informacji w lokalnej prasie i gablotach Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Zakładu Opieki Zdrowotnej oraz placówek oświatowych na terenie gminy, kampanie informacyjne i edukacyjne, itp.)

- 3) Promowanie stylu wychowania dzieci bez przemocy, promowanie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenie sobie z agresją.

Działania wobec dzieci i młodzieży: wspieranie aktywnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży promujących zachowania nieagresywne, zajęcia edukacyjno - wychowawcze w szkołach, realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy; Dorośli : organizowanie grup edukacyjnych dla rodziców w celu promocji wychowania dzieci bez przemocy, konsultacje indywidualne i rodzinne.

- 4) Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Działania: Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: członków Zespołu Interdyscyplinarnego, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, funkcjonariuszy Policji w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej.

Rozdział 4. Realizacja programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar na lata 2016 - 2020 rozpocznie się podjęciem działań w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym. Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) .Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Zespół Interdyscyplinarny
- 3) Komenda Powiatowa Policji
- 4) Służba Zdrowia
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 6) Placówki Oświaty - Szkoły
- 7) Kościoły
- 8) Inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne.

Rozdział 5

Prognozowane efekty

1. Zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie, w tym spadek liczby rodzin, w których podejmowano interwencje wielokrotnie.
3. Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej - stała edukacja.

Rozdział 6

Źródła finansowania:

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są środki własne Gminy pochodzące z wpływów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

UZASADNIENIE

Art. 6 ust. 1 i 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Realizacja powyższych zadań w Gminie Aleksandrów Kujawski prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy. W związku z powyższym podjęcie uchwały dotyczącej programu przeciwdziałania przemocy jest w pełni uzasadnione.

Załącznik do uchwały Nr/...../2016
Rady Gminy Aleksandrów Kujawski
z dnia 12 stycznia 2016 r.